

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ**

Број: 1/0-09-748/2017-3
Датум: 26.12.2017. године
Београд

Република Србија
Регулаторна агенција за електронске
комуникације и поштанске услуге
Београд

БРОЈ: 1-03-34900-28/17-1

ДАТУМ: 27-12-2017

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
РЕГУЛАТОРНА АГЕНЦИЈА ЗА
ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ
И ПОШТАНСКЕ УСЛУГЕ**

др Владица Тинтор, директор
Ул. Палмотићева бр. 2
11000 Београд

ПРЕДМЕТ: Мишљење Комисије за заштиту конкуренције по захтеву Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге број 1-03-34900-28/17 од 30.11.2017. године

Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија), дана 05.12.2017. године, примила је допис Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Агенција) у којем се наводи да је Агенција, дана 28.11.2017. године, објавила на интернет страници позив стручној и широј јавности да у оквиру јавних консултација доставе мишљење у вези са:

- Извештајем о анализи малопродајног тржишта приступа јавној телефонској мрежи на фиксној локацији (Тржиште 1 – у даљем тексту: Извештај о анализи Тржишта 1) и
- Извештајем о анализи veleпродајног тржишта терминације позива у мобилној мрежи (Тржиште 7 – у даљем тексту: Извештај о анализи Тржишта 7).

Према наводима из дописа, Агенција је поступак анализе Тржишта 1 и Тржишта 7 спровела у циљу континуираног праћења стања на тржишту ради уочавања промена у односу на претходно извршену анализу предметних релевантних тржишта.

Позивајући се на одредбе члана 60. став 2. Закона о електронским комуникацијама, као и на одредбе члана 3. Протокола о сарадњи закљученог између Агенције и Комисије, изнета је молба да Комисија, до истека рока за достављање мишљења у оквиру поступка јавних консултација, достави мишљење о томе да ли су извештаји о анализи релевантних тржишта, као и регулаторне обавезе за које је у извештајима закључено да могу бити одређене операторима са значајном тржишном снагом на релевантним тржиштима, у складу са прописима који регулишу заштиту конкуренције.

Након увида у предметне анализе, а на основу члана 21. став 1. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/09 и 95/13-у даљем тексту: Закон), Савет Комисије на 134. седници од 25.12.2017. године доноси следеће

Dr. Jelena Jovanović

V. Tinctor

27.12.2017. T

МИШЉЕЊЕ

У вези са Извештајем о анализи Тржишта 1 и коначном оценом Агенције након спровођења „Теста 3 (три) критеријума“, на основу којег је утврђено да на предметном тржишту и даље постоје одређене структурне и економске баријере за улазак, али да ће се и поред тога посматрано тржиште кретати у правцу успостављања делотворне конкуренције, из ког разлога Тржиште 1 не подлеже претходној, односно ex ante регулацији, Комисија износи следеће:

Закључке у вези са анализираним карактеристикама релевантног тржишта у смислу испитивања производне димензије тржишта и то испитивањем супституције на страни тражње и понуде, као и географске димензије тржишта, Комисија оцењује као прихватљиве. Оно што је евидентно, поредећи овај извештај са ранијим извештајем о анализи предметног тржишта, који је обухватио период 2012.-2014. године, јесте да се налази, а нарочито они у вези са супституцијом тражње, значајно разликују. Комисија претпоставља да су разлике условљене одређеним променама које су се у претходном, двогодишњем, периоду између две анализе десиле на предметном тржишту. Осим наведеног, промењен је и налаз Агенције у вези са постојањем потенцијалне конкуренције.

Наиме, за закључак Агенције да ће се тржиште кретати у правцу успостављања делотворне конкуренције, према оцени Комисије, кључно је управо постојање потенцијалне конкуренције у виду оператора услуга дистрибуције медијских садржаја у Републици Србији. Даље се у анализи оцењује да би активирање оператора услуге дистрибуције медијских садржаја, а имајући у виду њихов потенцијал у смислу броја корисника и релативно ниских улагања која би била потребна да се мрежа прилагоди пружању малопродајне услуге приступа, значајно повећало конкуренцију на малопродајном тржишту приступа јавној телефонској мрежи и да се у наредном периоду очекује њен даљи развој и јачање.

У Извештају је констатовано да се приступ јавној телефонској мрежи на фиксној локацији у малопродаји користи у сврхе пружања јавно доступне телефонске услуге, а да се малопродајна услуга приступа продаје заједно са јавно доступном телефонском услугом. С тим у вези, констатован је пад броја претплатника малопродајне услуге приступа, смањење прихода од фиксних телефонских услуга на домаћем тржишту, као и занемарљив број нових претплатника традиционалне фиксне телефоније. Иако наведени параметри сугеришу опадајући тренд тржишта, приметно је да се на њему дешавају структурне промене у виду раста броја преноса фиксних бројева, при чему се претплатници углавном опредељују за услугу малопродајног приступа коју нуде алтернативни оператори на рачун традиционалног оператора фиксне телефоније. У вези наведеног, приметан је значајан раст броја претплатника малопродајне услуге приступа коришћењем кабловске дистрибутивне мреже, који су у 2014. години чинили 3,3% док у 2016. години чине 10,3% укупног броја претплатника малопродајне услуге приступа. У вези са наведеним трендом смањења ограничења по питању географске распрострањености кабловске мреже оператора дистрибуције медијских садржаја, у Извештају се наводи да, према расположивим подацима, у 2016. години око 20% од укупног броја општина на територији Републике Србије није било покривено кабловском дистрибутивном мрежом оператора дистрибуције медијских садржаја, при чему су у питању општине које су слабије насељене, односно општине у којима је регистровано око 8% укупног броја домаћинстава.

Имајући у виду констатоване трендове и структурне промене на тржишту, као и оцену потенцијалне конкуренције, Комисија оцењује као прихватљиве налазе и закључке Агенције у Извештају о анализи тржишта 1.

Када је реч о Извештају о анализи Тржишта 7, Комисија као прихватљиве оцењује налазе и закључке које извештај садржи, али сматра да је неке наводе потребно додатно образложити. У поступку дефинисања veleпродајног тржишта терминације позива у мобилној мрежи на територији Републике Србије, закључено је да не постоји супституција на страни тражње и понуде, да на тржишту не постоји потенцијална конкуренција, и утврђено је 5 релевантних тржишта, колико је и оператора пружалаца предметне услуге, од којих су два виртуелни оператори, као и да сваки оператор има 100% тржишног учешћа у својој мрежи.

Осим карактеристика самог тржишта, у Извештају је наведено и да су цене терминације позива у мобилној мрежи оператора са значајном тржишном снагом одређене Решењем Агенције методом упоређивања (*benchmark*) на основу цена терминације позива у државама окружења, као и да је Агенција применила, као и до сада, принцип симетрије, односно да су цене терминације исте за све операторе. Имајући у виду препоруке Агенције да сви оператори развијају трошковни модел у складу са Правилником о примени трошковог принципа, затим препоруке Европске комисије 2009/396 ЕС од 7. маја 2009. о регулацији цена фиксне и мобилне терминације позива, као и Студију Европске Комисије о ефектима примене конкретне препоруке ЕК о регулацији цена фиксне и мобилне терминације позива, којима је препоручено и доказано да трошковно оријентисане цене генерално промовишу ефикасност, подстичу конкуренцију између оператора и максимизују корист потрошача у смислу односа цена и понуде, Комисија је мишљења да су потребна додатна појашњења у смислу оправданости коришћења метода упоређивања. Имајући у виду да је приликом анализе veleпродајног тржишта терминације позива у фиксној мрежи наведено да је цена терминације утврђена методом трошковог модела, Комисија претпоставља да се планира прелазак са метода упоређивања на трошковни модел и приликом одређивања цене терминације у мобилној мрежи.

Осим наведеног, Комисија констатује да би део Извештаја који се односи на анализу релевантног тржишта, у коме су, између осталог, анализирани и представљени прегледи међусобног долазног саобраћаја између три мобилна оператора, потребно допунити и показатељима одређених параметара за виртуелне мобилне операторе. Везано за изнето, Комисија напомиње да је свесна чињенице да су два виртуелна мобилна оператора регистрована за пружање услуге 09.05.2016, односно 04.07.2016. године. Међутим, датум регистрације је од значаја и из разлога што поменути део Извештаја садржи и критеријуме за утврђивање појединачне значајне тржишне снаге, у оквиру чега је анализиран и недостатак или низак ниво преговарачке моћи купаца, при чему је напоменуто да се на veleпродајном тржишту терминације позива у мобилној мрежи у улози купца налазе оператори корисници. Имајући у виду да о мобилним виртуелним операторима не постоје детаљније информације у Извештају, на основу којих би се могла сагледати њихова тржишна позиција, преговарачка моћ и други параметри, који су од интереса приликом доношења одређених закључака, Комисија може да констатује да Агенција није узела у обзир разлике које можда постоје између оператора јавно доступне телефонске услуге преко мобилне мреже, у смислу појединачне снаге на тржишту, тако да је приликом одређивања регулаторних обавеза, прописала регулаторне обавезе које су исте за све операторе.

На основу свега изнетог, оцена Комисије је да су Извештаји о анализи Тржишта 1 и Тржишта 7, уз одређене допуне, засновани на принципима који су у складу са прописима који регулишу заштиту конкуренције. Комисија овом приликом предлаже да, имајући у виду одредбу члана 60. Закона о електронским комуникацијама којим је прописано да у поступку анализе тржишта Агенција

сарађује са органом надлежним за заштиту конкуренције, као и претходна искуства у достављању мишљења по захтевима Агенције, Извештаје о спроведеним анализи, доставља Комисији пре почетка поступка јавних консултација, како би било више времена за евентуалне сугестије и додатна појашњења у самом поступку израде анализа и давања мишљења на исте.

Не доводећи у питање претходно изнето мишљење, Комисија напомиње да задржава право да у конкретним поступцима које води у оквиру својих надлежности, у складу са прописима којима се уређује заштита конкуренције, изведе и евентуално другачије закључке у односу на оне наведене у Извештајима о анализи тржишта, а нарочито у погледу утврђивања релевантног тржишта, било у производној, било у географској димензији, при чему је могуће да се конкретна дефиниција не подудара у свему са дефиницијом усвојеном за потребе Извештаја о анализама тржишта.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

